

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA**

PRIJEDLOG

**Z A K O N
O ZAŠTITI OD NASILJA U PORODICI**

Sarajevo, maj 2012. godine

ZAKON O ZAŠTITI OD NASILJA U PORODICI

I – OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Predmet Zakona

Ovim zakonom uređuje se: zaštita od nasilja u porodici, pojam porodice i nasilje u porodici, vrsta i svrha zaštitnih mjera za osobe koje su počinile radnje nasilja u porodici, način i postupak izricanja zaštitnih mjera, zaštita žrtve od nasilja u porodici, međusobna povezanost svih subjekata koji su u funkciji zaštite od nasilja u porodici i druga pitanja od značaja za zaštitu od nasilja u porodici.

Član 2.

Značenje izraza

Nasilna osoba u smislu ovog zakona je član porodice koji vrši radnje nasilja iz člana 7. ovog zakona.

Žrtva nasilja u smislu ovog zakona je svaki član porodice koji je izložen radnjama nasilja u porodici iz člana 7. ovog zakona.

Dijete u smislu ovog zakona je svaki član porodice koji nije navršio 18 godina života.

Gramatički izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu za označavanje muškog ili ženskog spola podrazumjevaju oba spola.

Član 3.

Opći principi pružanja zaštite i izuzeće od primjene zakona

Principi zaštite od nasilja u porodici uređeni ovim zakonom i drugim propisima kao i međunarodni standardi koje je prihvatila Bosna i Hercegovina koji uređuju oblast nasilja u porodici, primjenjivat će se u svim slučajevima radi osiguranja najdjelotvornije zaštite za žrtve nasilja u porodici.

Primjenu i provođenje ovog zakona u skladu sa svojim nadležnostima osigurat će općinski sud – prekršajno odjeljenje suda (u daljem tekstu: nadležni sud), policija, organ starateljstva i druge institucije nadležne za socijalnu i zdravstvenu zaštitu, uz obavezu zajedničkog i usaglašenog djelovanja.

Prema djetetu iz stava 3. člana 2. ovog zakona koje učini radnje iz člana 7. ovog zakona, neće se primjenjivati odredbe čl. 9. do 30. ovog zakona.

Zaštitu žrtvi nasilja u porodici mogu pružiti i nevladine organizacije koje su registrovane za pružanje ovih usluga.

Član 4.

Hitnost rješavanja

Za predmete nasilja u porodici, nadležni subjekti iz člana 3. stav 2. ovog zakona, dužni su osigurati hitnost u rješavanju.

Član 5.

Pristup nadležnom sudu

Ovim zakonom osigurava se nesmetan pristup nadležnom sudu, bez bilo kakvih troškova za žrtve nasilja u porodici.

II – POJAM PORODICE I NASILJE U PORODICI

Član 6.

Pojam porodice i odnosi u porodici

Porodicu, u smislu ovog zakona, čine:

- 1) bračni i vanbračni partneri i njihova djeca (zajednička ili iz ranijih zajednica),
- 2) srodnici: krvni srodnici i srodnici iz odnosa potpunog usvojenja u pravoj liniji bez ograničenja, a u pobočnoj liniji zaključno sa četvrtim stepenom; očuh, mećeha; usvojenik i usvojitelj iz odnosa nepotpunog usvojenja; srodnici po tazbini zaključno sa drugim stepenom,
- 3) staralac i šticećenik, hranioc i hranjenik,
- 4) bivši bračni i vanbračni partneri i njihova djeca (zajednička ili iz ranijih zajednica) i njihovi roditelji, uključujući očuha i maćehu.

Odnosi među članovima porodice zasnivaju se na humanim principima koji podrazumijevaju međusobno poštivanje, pomaganje, privrženost, održavanje skladnih odnosa uz razvijanje i ispoljavanje najboljih osobina, pri tome imajući u vidu posebno obavezu zaštite djece, poštivanje ravnopravnosti spolova i dobrovoljnost stupanja u brak i vanbračnu zajednicu.

U međusobnim odnosima članovi porodice poštivat će prava, slobode i sigurnost drugih članova porodice na način da ih neće ograničavati, onemogućavati ili sprečavati u ostvarivanju njihovih prava i sloboda koje članovi porodice imaju prema postojećim propisima.

Član porodice suzdržat će se od povrede fizičkog ili psihičkog integriteta drugog člana porodice, povrede i diskriminacije po osnovu spola i uzrasta i od stavljanja u stanje potčinjenosti po bilo kom osnovu.

Član 7.

Pojam nasilja u porodici

U smislu ovog zakona smatrat će se da postoji nasilje u porodici, ukoliko postoji osnov sumnje da su učinjene radnje, kojim član porodice nanosi fizičku, psihičku ili seksualnu bol ili patnju, kao i prijetnje koje izazivaju strah od fizičkog, psihičkog ili seksualnog nasilja kod drugog člana porodice.

Radnje nasilja u porodici, u smislu stava 1. ovog člana, su:

- 1) svaka primjena fizičke sile na fizički ili psihički integritet člana porodice,
- 2) svako postupanje jednog člana porodice koje može prouzrokovati ili izazvati opasnost da će prouzrokovati fizičku ili psihičku bol ili patnju,
- 3) prouzrokovanje straha ili osobne ugroženosti ili povrede dostojanstva člana porodice ucjenom ili drugom prinudom,
- 4) fizički napad člana porodice na drugog člana porodice, bez obzira da li je nastupila fizička povreda ili nije,
- 5) verbalni napad, vrijeđanje, psovanje, nazivanje pogrđnim imenima, te drugi načini grubog uznemiravanja člana porodice od drugog člana porodice,
- 6) seksualno uznemiravanje,
- 7) uhođenje i svi drugi slični oblici uznemiravanja drugog člana porodice,
- 8) oštećenje ili uništenje zajedničke imovine ili imovine u posjedu,
- 9) upotreba fizičkog nasilja ili prouzrokovanje straha u cilju oduzimanja prava na ekonomsku nezavisnost zabranom rada ili držanjem člana porodice u odnosu zavisnosti ili podređenosti,
- 10) upotreba fizičkog i psihičkog nasilja prema djeci i zanemarivanje u njihovom odgoju,
- 11) fizičko i psihičko nasilje prema starim, iznemoglim osobama i zanemarivanje u njihovom njegovanju i liječenju,
- 12) nasilna izolacija ili ograničenje slobode kretanja člana porodice i
- 13) propuštanje dužne pažnje i nepružanje pomoći i zaštite članu porodice i pored obaveze po zakonu.

Član 8.

Prijavljivanje nasilja u porodici

Zdravstveni i socijalni radnici, nastavnici, vaspitači, medicinske, obrazovne i druge ustanove i organi, kao i nevladine organizacije, koji u obavljanju svoje dužnosti saznaju za učinjene radnje nasilja u porodici iz člana 7. stav 2. ovog zakona, dužni su odmah po saznanju da prijave učinjene radnje nasilja u porodici nadležnoj policijskoj upravi.

Prijavu iz stava 1. ovog člana dužni su dostaviti i članovi porodice, kao i svaki građanin koji sazna za učinjene radnje nasilja u porodici nadležnoj policijskoj upravi.

Prijavu iz stava 1. ovog člana dužni su dostaviti i članovi porodice, kao i svaki građanin koji sazna za učinjene radnje nasilja u porodici iz člana 7. stav 2. ovog zakona, a posebno ako je žrtva nasilja dijete.

Osoba koja ne izvrši obavezu prijavljivanja radnji nasilja u porodici iz člana 7. stav 2. ovog zakona čini prekršaj.

III – VRSTE I SVRHA ZAŠTITNIH MJERA

Član 9.

Vrste zaštitnih mjera

Učiniocima nasilja u porodici izriču se sljedeće zaštitne mjere:

- 1) udaljenje iz stana, kuće ili nekog drugog stambenog prostora i zabrana vraćanja u stan, kuću ili neki drugi stambeni prostor,
- 2) zabrana približavanja žrtvi nasilja,
- 3) zabrana uznemiravanja i uhođenja osobe izložene nasilju,
- 4) obavezni psihosocijalni tretman,
- 5) obavezno liječenje od ovisnosti.

Član 10.

Svrha zaštitnih mjera

Svrha zaštitnih mjera je osiguravanje nužne zaštite zdravlja i sigurnosti osoba izloženih nasilju, spriječavanje nasilja u porodici, te poduzimanje efikasnih mjera prevaspitavanja i liječenja nasilnih osoba.

Član 11.

(Udaljenje iz stana, kuće ili nekog drugog stambenog prostora)

Zaštitna mjera udaljenja iz stana, kuće ili nekog drugog stambenog prostora i zabrana vraćanja u stan, kuću ili neki drugi stambeni prostor može se izreći osobi koja je učinila nasilje prema članu porodice sa kojim živi u stanu, kući ili nekom drugom stambenom prostoru, ako nadležni sud ocijeni da postoji opasnost da bi bez provođenja ove mjere nasilna osoba mogla ponovo učiniti radnje nasilja.

Osoba kojoj je izrečena mjera iz stava 1. ovog člana dužna je odmah napustiti stan, kuću ili neki drugi stambeni prostor, po potrebi, uz prisutnost policijskog službenika.

Mjera iz stava 1. ovog člana određuje se u trajanju koje ne može biti kraće od jednog mjeseca niti duže od dvije godine.

Propis o načinu provedbe mjere iz stava 1. ovog člana donosi federalni ministar unutrašnjih poslova.

Član 12.

(Zabrana približavanja žrtvi nasilja u porodici)

Zaštitna mjera zabrane približavanja žrtvi nasilja u porodici može se izreći osobi koja je učinila nasilje u porodici ako postoji opasnost da bi ponovo mogla učiniti radnje nasilja u porodici.

U rješenju kojim sud izriče mjeru zabrane približavanja žrtvi nasilja u porodici, nadležni sud će odrediti mjesta ili područja, te udaljenost ispod koje se nasilna osoba ne smije približiti žrtvi nasilja u porodici.

Mjera iz stava 1. ovog člana određuje se u trajanju koje ne može biti kraće od jednog mjeseca niti duže od dvije godine, izuzev ako sud odluči da je duži vremenski period u interesu žrtve nasilja.

Propis o načinu provedbe mjere iz stava 1. ovog člana donosi federalni ministar unutrašnjih poslova.

Član 13.

Zabrana uznemiravanja i praćenja osobe izložene nasilju

Zaštitna mjera zabrane uznemiravanja i praćenja može se izreći osobi koja uznemirava ili prati člana porodice, a postoji opasnost da se takvo ponašanje ponovi.

Mjera iz stava 1. ovog člana određuje se u trajanju koje ne može biti kraće od jednog mjeseca niti duže od dvije godine, izuzev ako sud odluči da je duži vremenski period u interesu žrtve nasilja.

Propis o načinu provođenja mjere iz stava 1. ovog člana donosi federalni ministar unutrašnjih poslova.

Član 14.

Obavezni psihosocijalni tretman

Zaštitna mjera obaveznog psihosocijalnog tretmana može se izreći nasilnoj osobi radi otklanjanja uzroka njenog nasilničkog ponašanja ili ako postoji opasnost da ta osoba nasilje ponovi.

Mjera iz stava 1. ovog člana traje do prestanka razloga zbog kojeg je određena, a ne može trajati duže od dvije godine.

Propis o načinu i mjestu provođenja mjere iz stava 1. ovog člana donosi federalni ministar rada i socijalne politike, uz saglasnost federalnog ministra zdravstva.

Član 15.

Obavezno liječenje od ovisnosti

Zaštitnu mjeru obaveznog liječenja od ovisnosti nadležni sud izreći će nasilnoj osobi koja je nasilje učinila pod uticajem ovisnosti od alkohola, opojnih droga ili drugih psihoaktivnih supstanci, ako postoji opasnost da se radnje nasilja ponove.

Mjera iz stava 1. ovog člana određuje se u trajanju koje ne može biti kraće od jednog mjeseca niti duže od dvije godine.

Propise o načinu i mjestu provođenja mjere iz stava 1. ovog člana donosi federalni ministar zdravstva.

Član 16.

Lišenje slobode i zadržavanje

Policajska uprava dužna je za svaki prijavljeni slučaj nasilja u porodici izaći na lice mjesta odmah po zaprimljenoj prijavi.

Policajska uprava dužna je svaku osobu, za koju postoje osnove sumnje da je počinila nasilje u porodici, lišiti slobode i zadržati je ako su ispunjeni uvjeti iz člana 153. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07 i 9/09).

IV – IZRICANJE ZAŠTITNIH MJERA

Član 17.

Podnošenje zahtjeva za izricanje zaštitnih mjera

Zahtjev za izricanje zaštitne mjere nadležnom sudu podnosi policijska uprava.

Izuzetno, zahtjev iz stava 1. ovog člana može podnijeti i tužilaštvo kada za to postoje opravdani razlozi.

Član 18.

Rokovi za podnošenje zahtjeva i obavezni elementi zahtjeva za izricanje zaštitne mjere

Policajska uprava je obavezna za svaki prijavljeni slučaj nasilja u porodici, podnijeti zahtjev za izricanje zaštitne mjere nadležnom sudu, u roku od 12 sati od saznanja za radnje nasilja iz člana 7. ovog zakona.

Uz zahtjev iz stava 1. ovog člana se prilažu prikupljeni dokazi i obavezno izvod iz službene evidencije, ukoliko je ta osoba bila prijavljivana za slučajeve nasilja u porodici.

Zahtjev za izricanje zaštitnih mjera se podnosi nadležnom sudu prema mjestu na čijem području žrtva nasilja ima prebivalište ili boravište.

Obavezni elementi zahtjeva za izricanje zaštitne mjere su: puni naziv organa koji podnosi zahtjev; broj protokola; mjesto i datum; naziv suda kojem se podnosi zahtjev; zakonski osnov na osnovu kojeg se podnosi zahtjev; osnovni podaci o nasilnoj osobi kojoj se zahtjeva izricanje zaštitne mjere; naziv zaštine/ih mjere/a koja/e se zahtjevaju od suda da ih izrekne; radnje nasilja iz člana 7. za koje postoji osnovne sumnje da ih je nasilna osoba počinila; ime i prezime žrtve/ava i srodstvo sa nasilnom osobom; obrazloženje; potpis ovlaštene službene osobe i prilozi uz zahtjev.

Član 19.

Rokovi za izricanje zaštitne mjere, način izricanja i pravni lijekovi

Nadležni sud dužan je u roku od 12 sati od prijema zahtjeva za izricanje zaštitne mjere iz člana 9. tač. 1), 2) i 3) ovog zakona, postupiti po zahtjevu i donijeti rješenje.

Nadležni sud dužan je u roku od sedam dana od prijema zahtjeva za izricanje zaštitnih mjera iz člana 9. tač. 4) i 5) ovog zakona, osigurati mišljenje vještaka, ukoliko je neophodno, te postupiti po zahtjevu i donijeti rješenje.

Ukoliko nadležni sud zahtjeva da se nasilna osoba izvede pred sud, može tu osobu pozvati putem nadležne policijske uprave.

Prilikom izricanja zaštitne mjere nadležni sud nije ograničen posebnim formalnim dokaznim pravilima radi utvrđivanja činjenica o izvršenju radnji nasilja iz člana 7. ovog zakona, kao i posljedicama koje su nastupile.

Rješenjem o izricanju zaštitne mjere utvrđuje se trajanje zaštitne mjere koja je izrečena nasilnoj osobi, a koje počinje teći od dana donošenja rješenja.

Član 20.

Izricanje zaštitne mjere i zamjena drugom zaštitnom mjerom

Nadležni sud može učiniocu izreći više zaštitnih mjera ako to smatra opravdanim.

Nadležni sud nakon izvještaja organa starateljstva o izvršenju zaštitne mjere, može izrečenu mjeru zamjeniti drugom zaštitnom mjerom, ili rješenje o izricanju zaštitne mjere ukinuti ukoliko su za to stvoreni preduslovi.

Član 21.

Obavezni elementi rješenja o izricanju zaštitne mjere

Obavezni elementi rješenja iz člana 19. stava 1. ovog zakona su:

- 1) naziv suda,
- 2) broj i datum,
- 3) uvod, koji sadrži:
 - a) naziv suda koji donosi rješenje,
 - b) broj i datum donošenja rješenja o izricanju zaštitne mjere,
 - c) pravni osnov za nadležnost i donošenje rješenja,
 - d) naziv organa koji je podnio zahtjev za izricanje zaštitne mjere, kao i kratak sadržaj zahtjeva;

- 4) izreka, koja sadrži:
 - a) lične podatke o licu kojem se izriče zaštitna mjera,
 - b) radnje nasilja iz člana 7. ovoga zakona na osnovu kojih se izriče zaštitna mjera, uz navođenje činjeničnog opisa radnji nasilja, te uz obavezno navođenje osobnih podataka žrtve/ava nasilja u porodici,
 - c) vrstu izrečene zaštitne mjere,
 - d) trajanje zaštitne mjere,
 - e) naziv organa nadležnog za izvršenje zaštitne mjere,
 - f) navod da žalba ne odlaže izvršenje rješenja;
- 5) obrazloženje, koje sadrži:
 - a) kratko izlaganje zahtjeva za izricanje zaštitne mjere,
 - b) priložene dokaze i činjenično stanje,
 - c) razloge koji su bili odlučujući pri ocjeni dokaza,
 - d) razloge koji s obzirom na utvrđeno činjenično stanje upućuju na opravdanost vrste i trajanja izrečene zaštitne mjere,
 - e) pravni osnov za izricanje zaštitne mjere, kao i osnov iz ovog zakona prema kojem žalba ne odlaže izvršenje rješenja;
- 6) pouka o pravnom lijeku, koja sadrži:
 - a) naziv suda putem kojeg se žalba podnosi, kao i naziv suda kojem se žalba podnosi i u kojem roku i
- 7) potpis sudije.

Član 22.

Dostavljanje rješenja

Rješenje o izricanju zaštitne mjere nadležni sud će bez odlaganja dostaviti osobi kojoj je izrečena zaštitna mjera, podnosiocu zahtjeva, organu nadležnom za izvršenje izrečene zaštitne mjere i žrtvi nasilja u porodici.

Sud je dužan dostaviti rješenje o izricanju zaštitnih mjera organu starateljstva na čijem području osoba kojoj je izrečena zaštitna mjera ima prebivalište ili boravište radi evidencije, najkasnije u roku od tri dana od donošenja rješenja.

Član 23.

Obustavljanje postupka

Sud će odbaciti zahtjev za izricanje zaštitne mjere i obustaviti postupak kada se utvrdi da:

- 1) radnje koje su navedene u zahtjevu ne predstavljaju radnje utvrđene u članu 7. ovog zakona,
- 2) sud nije nadležan za izricanje zaštitne mjere,
- 3) zahtjev nije podnesen od ovlaštenog organa.

Član 24.

Izjavljivanje žalbe

Žalbu na rješenje o izricanju zaštitne mjere može izjaviti osoba kojoj je izrečena zaštitna mjera i ovlašteni organi iz člana 17. ovog zakona.

Član 25.

Rokovi za podnošenje žalbe i sadržaj žalbe

Protiv rješenja iz člana 19. stav 1. ovog zakona dozvoljena je žalba u roku od tri dana od dana prijema rješenja. Žalba ne odlaže izvršenje rješenja.

Protiv rješenja iz člana 19. stav 2. ovog zakona dozvoljena je žalba u roku od pet dana od dana prijema rješenja. Žalba ne odlaže izvršenje rješenja.

Žalba iz st. 1. i 2. ovog člana treba da sadrži broj i datum rješenja protiv koga se izjavljuje, potpis podnosioca žalbe, kao i razloge zbog kojih se izjavljuje.

Član 26.

Osnov za žalbu

Rješenje o izrečenoj zaštitnoj mjeri može se pobijati zbog:

- 1) bitne povrede postupka propisanog ovim zakonom,
- 2) povrede materijalnih odredbi ovog zakona,
- 3) odluke o izrečenoj zaštitnoj mjeri.

Član 27.

Bitne povrede postupka

Bitne povrede postupka izricanja zaštitne mjere postoje ako:

- 1) je rješenje o izricanju zaštitne mjere donio sudija koji je morao biti izuzet od postupka izricanja zaštitne mjere,
- 2) sud nije bio stvarno nadležan da izriče zaštitnu mjeru,
- 3) je zahtjev za izricanje zaštitne mjere bio podnesen od neovlaštenog organa,
- 4) je sud propustio da primjeni ili je pogrešno primjenio odredbe ovog zakona, što je rezultiralo značajnom štetom po žalioca.

Član 28.

Dostavljanje žalbe

Žalba se dostavlja u dva primjerka sudu koji je donio rješenje o izricanju zaštitne mjere.

Član 29.

Razmatranje žalbe

Neblagovremenu ili nepotpunu žalbu odbacit će drugostepeni sud rješenjem, ako to nije učinio prvostepeni sud.

Drugostepeni sud razmotrit će žalbu na osnovu spisa i žalbe, bez održavanja ročišta i obavezan je donijeti odluku u roku od tri dana od dana prijema žalbe.

Član 30.

Odlučivanje o žalbi

O žalbi odlučuje sudija pojedinac.

Odlučujući o žalbi drugostepeni sud može uvažiti ili odbiti žalbu.

Drugostepeni sud putem pošte dostavlja strankama prijepise svog rješenja i vraća spis predmeta prvostepenom sudu.

V – OSTALI OBLICI ZAŠTITE ŽRTVE NASILJA U PORODICI

Član 31.

Osiguravanje osnovnih životnih potreba

Žrtva nasilja u porodici ima pravo na osiguravanje osnovnih životnih potreba u pogledu neophodnog zdravstvenog, socijalnog i materijalnog zbrinjavanja i pravo osiguravanja pravne pomoći za rješavanje socijalnog, ekonomskog i drugog statusa.

Zaštita žrtve nasilja u porodici iz stava 1. ovog člana osigurava se u skladu sa važećim zakonima koji propisuju pravo na zdravstvenu i socijalnu zaštitu i ostvarivanje prava na pravnu pomoć.

Član 32.

Finansiranje osnovnih oblika zaštite i privremene pomoći žrtvi

Sredstva za finansiranje osnovnog oblika zaštite žrtve nasilja u porodici kojoj se odmah ne može osigurati zaštita u skladu sa članom 31. ovog zakona u okviru postojećih sistema zdravstvene i socijalne zaštite, osiguraće se u okviru privremene pomoći.

U svrhu ostvarivanja privremene pomoći iz stava 1. ovog člana vlada kantona donijet će propis u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona kojim će propisati način ostvarivanja privremenih oblika pomoći, uključujući i pravnu pomoć za žrtve nasilja u porodici.

Član 33.

Način zbrinjavanja žrtve

Radi osiguranja fizičke zaštite i ostvarivanja prava i interesa žrtve nasilja u porodici, bez straha i opasnosti po život, policija i organ starateljstva dužni su, uz prethodni pristanak žrtve, privremeno zbrinuti žrtvu nasilja u porodici u sigurnu kuću/sklonište (u daljnjem tekstu: sigurna kuća), drugu odgovarajuću instituciju ili kod druge porodice.

Žrtva nasilja u porodici privremeno se zbrinjava u sigurnu kuću na zahtjev policije ili organa starateljstva, u trajanju najduže do tri mjeseca.

Izuzetno, rok iz stava 2. ovog člana može se, na zahtjev sigurne kuće, produžiti uz pismenu saglasnost nadležnog organa starateljstva.

Član 34.

Zbrinjavanje žrtve u drugoj odgovarajućoj instituciji ili kod druge porodice

Žrtva nasilja u porodici zbrinjava se u drugu odgovarajuću instituciju ili kod druge porodice na zahtjev organa starateljstva kada organ starateljstva ocijeni da je to povoljnije za žrtvu i uz saglasnost žrtve nasilja.

Član 35.

Osnivanje i finansiranje sigurnih kuća

Sigurnu kuću može osnovati pravna ili fizička osoba u skladu sa zakonom.

Sredstva za finansiranje privremenog zbrinjavanja žrtve nasilja u sigurnoj kući, drugoj odgovarajućoj instituciji ili kod druge porodice, osiguravaju se u skladu sa propisima Federacije Bosne i Hercegovine i kantona iz:

- 1) budžeta općine,
- 2) budžeta kantona,
- 3) budžeta Federacije Bosne i Hercegovine,
- 4) donacija i
- 5) osobnog učešća korisnika.

Kriterije i standarde za osnivanje, rad i finansiranje sigurnih kuća propisat će federalni ministar rada i socijalne politike, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 36.

Strategija za prevenciju nasilja u porodici

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine donijet će strategiju za prevenciju nasilja u porodici u kojoj će se definirati strateški ciljevi za prevenciju/suzbijanje nasilja u porodici i način osiguranja sredstava za finansiranje provođenja strateških ciljeva.

Član 37.

Program mjera za prevenciju, zaštitu i borbu protiv nasilja u porodici

Vlada kantona donosi dvogodišnji program mjera za prevenciju, zaštitu i borbu protiv nasilja u porodici za područje kantona.

Program mjera iz stava 1. ovog člana obavezno sadrži:

- 1) obaveze kantonalnih i općinskih organa u cilju preventivnog djelovanja, suzbijanja svih oblika nasilja u obitelji i zaštite žrtve nasilja;
- 2) mjere neophodne za rad sa nasilnom osobom, uključujući i savjetodavnu podršku svim članovima porodice;
- 3) aktivnosti na promociji nenasilničkog ponašanja;

- 4) aktivnosti na edukaciji policijskih službenika, sudija, predstavnika organa starateljstva, zdravstvenih radnika, nastavnika, vaspitača i drugih subjekata iz oblasti nasilja u porodici;
- 5) obavezu vođenja statističkih baza podataka o nasilnim osobama i žrtvama nasilja u porodici, vodeći računa o zaštiti ličnih podataka;
- 6) način osiguranja sredstava za finansiranje programa;
- 7) obaveze uspostave koordinacionog tijela koje će koordinirati rad svih nadležnih institucija na provođenju ovog programa mjera i
- 8) sve potrebne mjere radi zaštite i sigurnosti žrtava nasilja u sigurnoj kući.

Program mjera iz stava 1. ovog člana vlada kantona donijet će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 38.

Finansiranje programa/projekata

Financiranje određenih programa/projekata čiji je cilj stvaranje uvjeta za preventivno djelovanje i poboljšanje uvjeta zaštite žrtve nasilja osigurat će se iz Budžeta Federacije BiH, ukoliko su ti programi od interesa za Federaciju Bosne i Hercegovine.

VI – MULTIDISCIPLINARNI PRISTUP U POSTUPKU ZAŠTITE ŽRTVE NASILJA U PORODICI I PROVOĐENJU IZREČENIH ZAŠTITNIH MJERA

Član 39.

Protokol o saradnji)

Nadležne institucije iz člana 8. stav 1. ovog zakona dužne su za područje jedne ili više općina potpisati protokol o saradnji kojim će se utvrditi međusobna prava i obaveze u postupku prijavljivanja slučajeva nasilja u porodici, pružanja zaštite žrtvama nasilja u porodici, kao i u radu s nasilnim osobama.

Član 40.

Vođenje evidencije

Policijska uprava dužna je voditi evidenciju o prijavljenim slučajevima nasilja u porodici i o provođenju izrečenih zaštitnih mjera iz čl. 11., 12. i 13. ovog zakona.

Propis o načinu provođenja mjera iz čl. 11., 12. i 13. ovog zakona sadržavat će potrebne evidencije i obrazac vođenja evidencije iz stava 1. ovog člana.

Nadležni sud dužan je voditi evidenciju o podnesenim zahtjevima za izricanje zaštitnih mjera i o izrečenim zaštitnim mjerama.

Sadržaj i oblik vođenja evidencije iz stava 3. ovog člana propisat će federalni ministar pravde u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Organ starateljstva dužan je voditi evidenciju o izrečenim zaštitnim mjerama, osobama koje su štćene zaštitnom mjerom i o nasilnim osobama kojima su izrečene zaštitne mjere.

Sadržaj i oblik evidencije iz stava 5. ovog člana propisat će federalni ministar rada i socijalne politike u roku od 60 dana od dana donošenja ovog zakona.

Sve evidencije iz ovog člana moraju da se vode u skladu sa članom 18. Zakona o ravnopravnosti spolova u Bosni Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 16/03).

Evidencije iz ovog člana obavezno se dostavljaju Gender Centru Federacije Bosne i Hercegovine najkasnije do 10. januara za prethodnu godinu.

Član 41.

Obaveze policijske uprave

Policijska uprava dužna je odmah obavijestiti organ starateljstva o slučaju nasilja u

porodici, kao i dostaviti službene zabilješke koje vodi vezano za slučajeve nasilja u porodici radi evidencije i prevencije.

Član 42.

Obaveze organa starateljstva

Organ starateljstva dužan je pratiti izvršenje izrečene mjere, izvještavati nadležni sud o izvršenju mjere, predložiti prekid ili produženje ili zamjenu mjere drugom mjerom.

Organ starateljstva dužan je dostaviti sudu izvještaj o izvršenju zaštitne mjere najkasnije u roku od šest mjeseci, a na zahtjev suda prema potrebi i ranije.

VII – NADZOR NAD PROVOĐENJEM OVOG ZAKONA

Član 43.

Nadzor nad provođenjem

Nadzor nad provođenjem ovog zakona vrši Federalno ministarstvo pravde.

VIII – KAZNE NE ODREDBE

Član 44.

Prekršajne sankcije

Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 1.500,00 KM kaznit će se za prekršaj službena osoba koja ne postupi u skladu sa članom 8. stav 1. ovog zakona.

Novčanom kaznom u iznosu od 100,00 KM do 500,00 KM kaznit će se za prekršaj osobe koje ne postupe u skladu sa članom 8. stav 2. ovog zakona.

Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 3.000,00 KM kaznit će se za prekršaj službena osoba koja ne postupi u skladu sa članom 8. stav 1. ovog zakona ako je dijete žrtva radnji nasilja u porodici iz člana 7. stav 2. ovog zakona.

Novčanom kaznom u iznosu od 100,00 KM do 3.000,00 KM kaznit će se za prekršaj osobe koje ne postupe u skladu sa članom 8. stav 2. ovog zakona ako je dijete žrtva radnji nasilja u porodici iz člana 7. stav 2. ovoga zakona.

Član 45.

Nepostupanje po izrečenim zaštitnim mjerama

Novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 1.500,00 KM kaznit će se za prekršaj osoba koja ne postupi prema izrečenoj zaštitnoj mjeri.

IX – PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 46.

Važenje podzakonskih propisa

Podzakonski propisi: Pravilnik o načinu provedbe zaštitnih mjera koje su u nadležnosti policije („Službene novine Federacije BiH“, broj: 9/06), Pravilnik o načinu i mjestu provedbe zaštitne mjere obaveznog psihosocijalnog tretmana učinilaca nasilja u porodici („Službene novine Federacije BiH“, broj: 60/06) i Pravilnik o načinu i mjestu provedbe zaštitne mjere obaveznog liječenja od ovisnosti od alkohola, opojnih droga ili drugih psihotropnih supstanci učinilaca nasilja u porodici („Službene novine Federacije BiH“, broj: 23/08) doneseni na osnovu Zakona iz člana 47. ovog zakona ostaju na snazi i uskladit će se sa odredbama ovog zakona u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 47.

Prestanak važenja

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o zaštiti od nasilja u porodici („Službene novine Federacije BiH“, br. 22/05 i 51/06).

Član 48.

Stupanje na snagu

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“.

O B R A Z L O Ž E N J E

ZAKONA O ZAŠTITI OD NASILJA U PORODICI

1. USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbi člana IV.A.20.(1) d) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, prema kojoj Parlament Federacije Bosne i Hercegovine donosi zakone o vršenju funkcija federalne vlasti.

Obzirom da se ovim Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici na jedinstven način utvrđuje izricanje zaštitnih mjera, oblici zaštite žrtve nasilja u porodici i multidisciplinarni pristup u postupku zaštite žrtve nasilja u porodici i provođenju izrečenih zaštitnih mjera, navedena ustavna odredba predstavlja ustavni osnov za donošenje ovog zakona.

2. RAZLOZI ZA DONOŠENJE

Gender Centar Federacije Bosne i Hercegovine, u septembru i oktobru 2007. godine, uz podršku Federalnog ministarstva pravde i komisija za ravnopravnost spolova oba doma Parlamenta Federacije BiH, organizovao je raspravu u sjedištima svih deset kantona na temu „Provođenje Zakona o zaštiti od nasilja u porodici“. Sastancima su prisustvovali predstavnici/e svih subjekata sa područja kantona koji imaju Zakonom propisanu ulogu u provođenju Zakona o zaštiti od nasilja u porodici, kao i jedan broj predstavnika, odnosno izaslanika oba doma Parlamenta Federacije BiH.

Na ovim sastancima ukazano je na niz prepreka koje „usporavaju“ provođenje Zakona o zaštiti od nasilja u porodici, u praksi, kao što su:

- nepostojanje sudske prakse u ovoj oblasti (kratak vremenski period primjene ovog zakona);
- nedovoljna edukacija svih aktera koji učestvuju u provođenju propisa iz ove oblasti;
- nedovoljna kadrovska i materijalna opremljenost centara za socijalni rad za provođenje obaveza iz Zakona o zaštiti od nasilja u porodici;
- neorganizovano preventivno djelovanje/obrazovnih institucija i dr. koje bi spriječilo „stvaranje nasilne osobe“;
- nedovoljna medijska promocija legislative koja reguliše oblast nasilja u porodici;
- neusklađenost Zakona o zaštiti od nasilja u porodici sa Zakonom o prekršajima Federacije BiH;
- nedefinisan jedinstveni način organizovanja i finansiranja rada sigurnih kuća;
- neuspostavljen sistem koordinacije na općinskom, odnosno kantonalnom nivou između sudova, ministarstava unutrašnjih poslova i centara za socijalni rad;
- nepostojanje jedinstvene statističke baze podataka u oblasti nasilja u porodici;
- nedovoljna infrastruktura za efikasniju primjenu propisa kojim se tretira oblast zaštite nasilja u porodici (nisu u svim kantonima uspostavljene sigurne kuće za privremeni smještaj žrtava nasilja u porodici, nepostojanje ustanova za izmještanje nasilnih osoba, nepostojanje fondova za privremenu pomoć žrtvi nasilja i dr.).

Posebno je ukazano na potrebu stvaranja infrastrukture za provođenje pojedinih zaštitnih mjera (kao što su smještajni kapaciteti za smještaj nasilnih osoba kojima je izrečena zaštitna mjera udaljenja iz stana, podrška žrtvi nasilja čiji je život u opasnosti i dr.).

Predstavnici pravosudnih organa su isticali nemogućnost izricanja zaštitnih mjera jer postojeća rješenja u Zakonu o zaštiti od nasilja u porodici, nisu usaglašena sa

Zakonom o prekršajima Federacije Bosne i Hercegovine, odnosno nije propisan poseban postupak izricanja zaštitnih mjera, kao ni zaštita žrtve nasilja u porodici.

Pored toga Predstavnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine je na nastavku 9. sjednice održane 30.01.2008. godine, na prijedlog Komisije za zaštitu ljudskih prava i sloboda, usvojio zaključke koji, pored ostalog, sadrže i potrebu izmjena i dopuna Zakona o zaštiti od nasilja u porodici, koje će omogućiti efikasniju zaštitu žrtvi nasilja što uključuje obavezu finansiranja sigurnih kuća iz budžeta: lokalnih zajednica, kantona i Federacije BiH.

Sve su to razlozi koji zahtijevaju obimnije izmjene i dopune Zakona o zaštiti od nasilja u porodici, koje su sadržane u tekstu ovog prednacrt zakona.

Izrađen je Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od nasilja u porodici koji je Federalno ministarstvo pravde, kao predlagač. aktom broj: 01-173/08 od dana 29.05.2008. godine dostavilo Uredu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Evropske unije na mišljenje. Ured je aktom broj: 02-02/4-671/08 od 13.06.2008. godine obavijestilo Federalno ministarstvo pravde da predloženi Prednacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od nasilja u porodici ima ukupno 28 odredaba, od čega se mjenja 19 članova, dva člana se brišu i dodaje 26 novih članova. Uzimajući u obzir navedeno, ispunjeni su svi uvjeti da se pripremi novi tekst zakona, a isti treba dostaviti Uredu na mišljenje.

Uvažavajući mišljenje Ureda pripremljen je novi tekst Nacrta zakona o zaštiti od nasilja u porodici.

3. OBRAZLOŽENJE VAŽNIJIH PRAVNIH RJEŠENJA

I – Osnovne odredbe

U članu 2. Nacrta zakona o zaštiti od nasilja u porodici, data su značenja izraza nasilne osobe, žrtve nasilja, kao i djeteta, u smislu ovog zakona.

Također su izmijenjene i dopunjene postojeće odredbe u cilju njihovog usaglašavanja sa Zakonom o prekršajima.

II – Pojam porodice i nasilje u porodici

Odredbom člana 7. Nacrta propisane su radnje nasilja u porodici u smislu da se zaštitne mjere izriču ukoliko postoji osnov sumnje da su učinjene radnje, kojim član porodice nanosi fizičku, psihičku ili seksualnu bol ili patnju, kao i prijetnje koje izazivaju strah od fizičkog, psihičkog ili seksualnog nasilja kod drugog člana. Imajući u vidu da je osnovni razlog izricanja zaštitnih mjera sigurnost i zaštita žrtve nasilja, uključujući i djecu, akcent u propisivanju radnji nasilja, stavljen je na primjenu fizičke sile koja izaziva bol patnju ili strah od tih radnji kod drugog člana porodice.

Poglavlje III – SANKCIJE ZA ZAŠTITU OD NASILJA U PORODICI u važećem Zakonu je brisano radi usaglašavanja sa Zakonom o prekršajima.

III –Vrste i svrha zaštitnih mjera

U čl. 11., 12., 13., 14. i 15. propisano je da podzakonske akte za provođenje zaštitnih mjera donose nadležna federalna ministarstva. Obzirom da su na osnovu važećeg zakona već doneseni ovi podzakonski propisi i to: Pravilnik o načinu provođenja zaštitnih mjera koje su u nadležnosti policije („Službene novine Federacije BiH“, broj: 9/06), Pravilnik o načinu i mjestu provođenja zaštitne mjere obaveznog psihosocijalnog tretmana učinilaca nasilja u porodici („Službene novine Federacije BiH“, broj: 60/06) i Pravilnik o načinu i mjestu provođenja zaštitne mjere obaveznog liječenja od ovisnosti od alkohola, opojnih droga ili drugih psihotropnih supstanci učinilaca nasilja u porodici („Službene novine Federacije BiH“, broj: 23/08) tako da ih ne treba ponovo donositi već samo uskladiti sa ovim zakonom.

U članu 16. Nacrta propisuje se postupanje policijske uprave odmah po prijemu prijave nasilja u porodici, kao i način lišenja slobode i zadržavanja.

IV – Izricanje zaštitnih mjera

U poglavlju IV čl. od 17. do 30. regulisan je poseban postupak izricanja zaštitnih mjera od momenta podnošenja zahtjeva za izricanje zaštitnih mjera koje podnosi policijska uprava, a izuzetno zahtjev može podnijeti i tužilaštvo kada za to postoje opravdani razlozi, do odlučivanja o žalbi.

Ova problematika do sada nije bila regulisana važećim Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici, što je jedan od razloga nedovoljne primjene Zakona u praksi. U provedenim raspravama u svih 10 (deset) kantona o provođenju zakona o zaštiti od nasilja u porodici ukazano je na te nedostatke.

Potreba za propisivanjem posebnog postupka izricanja zaštitnih mjera proizilazi iz same činjenice da je osnovni cilj izricanja zaštitne mjere hitna zaštita žrtve nasilja od nasilne osobe.

Naime, prema Krivičnom zakonu Federacije BiH (član 222.) svaki čin nasilja u porodici je krivično djelo, što je u skladu sa međunarodnim dokumentima kojima se reguliše oblast nasilja u porodici. Imajući u vidu da krivični postupci pred sudom traju prilično dugo, pa tako i za krivično djelo nasilja u porodici, koje je specifično za dokazivanje, država je, u skladu sa međunarodnim dokumentima, obavezna preduzeti hitne mjere za zaštitu žrtve nasilja. Navedeno je bilo osnova za donošenje Zakon o zaštiti od nasilja u porodici, te je u tom smislu svrha propisanih zaštitnih mjera i postupka njihovog izricanja, sprečavanje „novog“ nasilja nad istom osobom, otklanjanje okolnosti koje pogoduju ili podstiču izvršenje novih radnji nasilja, kao i otklanjanje posljedica učinjenog nasilja.

V – Ostali oblici zaštite žrtve nasilja u porodici

Poglavljem V propisuje se pravo žrtve nasilja na osiguranje osnovnih životnih potreba i privremene pomoći, način zbrinjavanja žrtve nasilja, osnivanje sigurne kuće, te obaveze donošenja strategije odnosno programa mjera za prevenciju, zaštitu i borbu protiv nasilja od strane Vlade Federacije BiH i kantonalnih vlada, uključujući izvore finansiranja potreba žrtva nasilja.

Ova problematika do sada nije bila regulirana važećim Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici, što je jedan od razloga nedovoljne primjene Zakona u praksi. U provedenim raspravama u svih 10 (deset) kantona o provođenju zakona o zaštiti od nasilja u porodici

ukazano je na te nedostatke.

Prema odredbama od čl. 31. do 38. Zakona žrtva se može privremeno, uz njen pristanak, smjestiti u drugu porodicu, odgovarajuću instituciju (diječiji dom, starački dom, centar za mentalno zdravlje i dr.) ili u sigurnu kuću koju može osnovati pravna ili fizička osoba u skladu sa zakonom. Također, propisan je i način privremenog smještaja žrtve nasilja. Sredstva za finansiranje privremenog smještaja žrtve nasilja osigurati će se iz budžeta općine, kantona, Federacije, donacija i ličnog učešća korisnika po kriterijima koje propiše federalni ministar rada i socijalne politike u roku od šest (6) mjeseci, od dana stupanja na snagu ovog zakona (član 36.). Ovakvo rješenje zasniva se na Zaključku koji je Predstavnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine donio na nastavku 9. sjednice održane 30.01.2008. godine. Također, se cijeni da u roku od šest mjeseci koji je propisan za donošenje Kriterija, mogu obaviti konsultacije sa svim akterima koji sudjeluju u postupku zaštite žrtve nasilja u porodici a prvenstveno se misli na nevladin sektor koji u svojim skloništima i pruža određene usluge žrtvi nasilja.

Odredbama člana 36. ovog zakona propisuje se obaveza Vladi Federacije Bosne i Hercegovine da donese Strategiju za prevenciju nasilja u porodici, koja će definisati strateške ciljeve u oblastima obrazovanja, zdravlja, sigurnosti, socijalne zaštite i porodičnih odnosa za preventivno djelovanje, kao i način osiguranja sredstava za provođenje strateških ciljeva, dok se odredbom člana 38. obavezuju vlade kantona na donošenje dvogodišnjih programa mjera za prevenciju, zaštitu i borbu protiv nasilja za područje kantona, s tim da se prvi ovakav program donese u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Ovakav pristup osiguraće sinhronizirano preventivno djelovanje svih ovlaštenih subjekata na području Federacije Bosne i Hercegovine u suzbijanju nasilja u porodici.

Također, odredbom člana 38. Nacrta se uvodi mogućnost finansiranja određenih programa/projekata iz Budžeta Federacije BiH, ukoliko Federacija ocijeni da su ti programi od interesa za Federaciju BiH.

VI – Multidisciplinarni pristup u postupku zaštite žrtve nasilja u porodici i provođenju izrečenih zaštitnih mjera

U poglavlju VI (čl. 39. - 42.) najznačajnija je odredba člana 39. Nacrta, kojom se propisuje obaveza svih subjekata, koji su ovlašteni da prijavljuju nasilje, da potpišu protokol o saradnji kojim će se utvrditi međusobna prava i obaveze u postupku prijavljivanja slučajeva nasilja u porodici i pružanja zaštite žrtvama nasilja u porodici. Takvi protokoli potpisani su u Kantonu Sarajevo i Hercegovačko-neretvanskom kantonu, a u pripremi je i Protokol za Tuzlanski kanton. Značajno je istaći da je sličan protokol potpisan i između Općine Zenica i nevladine organizacije „Medica Zenica“.

VII – Nadzor nad provođenjem

Nadzor nad provođenjem ovog zakona vršit će Federalno ministarstvo pravde.

VIII – Kaznene odredbe

Kaznene odredbe propisane u ovom zakonu predstavljaju prekršaj i potpuno su usklađene sa Zakonom o prekršajima Federacije BiH, te će se osoba koja počinji prekršaj propisan ovom zakonom sankcionisati u postupku koji će se provoditi po Zakonu o prekršajima Federacije BiH.

IX – Prijelazne i završne odredbe

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje važiti Zakon o zaštiti od nasilja u porodici („Službene novine Federacije BiH“, br. 22/05 i 51/06), podzakonski akti doneseni na osnovu važećeg zakona ostaju na snazi, s tim da će se uskladiti sa odredbama ovog zakona u roku od šest mjeseci.

4. FINANSIJSKA SREDSTVA

Za provođenje rješenja u važećem Zakonu o zaštiti od nasilja u porodici, kao i predloženih rješenja u Nacrtu potrebno je kontinuirano svake godine osiguravati sredstva u budžetima općina, budžetima kantona i u Budžetu Federacije Bosne i Hercegovine za pružanje zaštite žrtvama nasilja u porodici, po kriterijima koje propiše federalni ministar rada i socijalne zaštite (član 35. Prednacrta).

Ukupan iznos potrebnih sredstava za pružanje neophodne zaštite žrtve nasilja, uključujući privremeni smještaj u drugu porodicu, odgovarajuću ustanovu ili sigurnu kuću, psihosocijalnu i pravnu podršku, usluge socijalnog i drugog stručnog rada (pristup savjetovalištim i sl.), kao i privremenu novčanu pomoć, nije moguće dati.

Sredstva za smještaj žrtava nasilja u sigurnu kuću/sklonište, uključujući i djecu, kad im je život u opasnosti, do sada su, u pravilu, osiguravana iz donatorskih sredstava.

Naime, na području Federacije BiH ne postoji ni jedna sigurna kuća koju je osnovala vladina institucija. Prema raspoloživim podacima u sklopu šest nevladinih organizacija („Medica“ Zenica; „Caritas“ Mostar; „Žene sa Une“ Bihać; „Vive žene“ Tuzla; „Fondacija lokalne demokratije“ Sarajevo; i „Žena BiH“ Mostar) postoje i skloništa u kojima se na zahtjev policije, centara za socijalni rad i samoprijavom smještaja, smještaju žrtve nasilja u porodici. U ovim skloništim žrtvi se osigurava fizička zaštita i smještaj, hrana, obuća, odjeća i druge osnovne potrebe, te različiti vidovi psihosocijalne i pravne podrške. Za navedene potrebe, u gore navedenim skloništim, u 2007. godini bilo je potrebno osigurati 950.000,00 KM. Naime, u tim skloništim zbrinuto je ukupno 265 žrtava nasilja u porodici, uključujući i djecu, koje su u tim skloništim boravile u prosjeku tri mjeseca. Prosječna cijena koštanja jednodnevnog smještaja žrtve nasilja u porodici u skloništu u 2007. godini, uključujući i odgovarajući psihosocijalni tretman iznosila je 40,00 KM. Napominjemo da je samo Kanton Sarajevo, uključivši žrtve nasilja kao socijalnu kategoriju u Kantonalni zakon o socijalnoj zaštiti, riješio financiranje zbrinjavanja žrtve nasilja u porodici u sigurnu kuću. Tako je za ove potrebe izdvojeno iz Budžeta Kantona u 2007. godini ukupno 224.332,00 KM. Pri tome treba imati u vidu da se u ovim skloništim smještaju samo žene, a ne postoje skloništa za smještaj muškaraca - žrtava nasilja.

Međutim, treba napomenuti da se kroz budžete nadležnih institucija osigurava dio sredstava koja se koriste za edukaciju djelatnika/ca koji/e rade u oblastima nasilja u porodici (npr. edukacija zaposlenih u centrima za socijalni rad, sudu, tužilaštvu, policiji, zdravstvenim ustanovama i dr.) što će i ubuduće trebati raditi.

Također, potrebno je naglasiti da ni za provođenje zaštitne mjere „udaljenja iz stana, kuće ili nekog drugog stambenog prostora“ nisu osigurana sredstva odnosno nisu lokalne zajednice odredile prostor u kojem bi privremeno boravile nasilne osobe.

Napominjemo, da su u Budžetu Federacije Bosne i Hercegovine za 2008. godinu osigurana interventna sredstva u iznosu od 200.000,00 KM, kojim će se omogućiti rad 6

(šest) postojećih sigurnih kuća/skloništa za koje strani donatori za 2008. godinu nisu osigurali sredstva.

Sve izloženo upućuje na zaključak da će biti neophodno za provođenje ovog zakona kontinuirano osiguravati sredstva u budžetima lokalnih zajednica i Budžetu Federacije BiH, prema Strategiji Vlade Federacije BiH, odnosno programima kantonalnih vlada.

* * *

I – UVOD

Predstavnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, je na sjednici održanoj dana 24.03.2009. godine, razmatrao Nacrt zakona o zaštiti od nasilja u porodici i zaključio da može poslužiti kao osnov za izradu Prijedloga zakona i zadužio predlagača da prilikom izrade Prijedloga ima u vidu sugestije, primjedbe i prijedloge iznesene u raspravi kao i one dostavljene u pismenoj formi.

Dom naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj dana 12.05.2009. godine takođe je je razmatrao Nacrt zakona o zaštiti od nasilja u porodici zaduživši Vladu Federacije Bosne i Hercegovine da, prilikom izrade Prijedloga ima u vidu primjedbe i sugestije iznesene na sjednici Doma naroda.

Postupajući u smislu naprijed navedenog, u postupku izrade konačnog teksta Nacrta zakona o zaštiti od nasilja u porodici koji se upućuje Vladu Federacije BiH radi utvrđivanja prijedloga, razmatrane su sve primjedbe i sugestije radnih tijela Doma naroda, odnosno Predstavničkog doma, kao i primjedbe date u raspravi o Nacrtu na oba doma Parlamenta.

II – IZJAŠNJEŃA NA PRIMJEDBE I SUGESTIJE PREDSTAVNIČKOG DOMA PARLAMENTA FEDERACIJE BiH

1. PRIMJEDBE PREDSTAVNICE MERSIJE KRZIĆ

1.1. Primjedba na član 4. Nacrta: «brisati osiguravaju hitnost u rješavanju», a napisati «dužni su bez odlaganja osigurati hitna rješavanja»

Primjedba je prihvaćena i ugrađena u član 4. Nacrta, tako da član 4. sada glasi:

«Za predmete nasilja u porodici, nadležni subjekti iz člana 3. stav 2. ovog zakona dužni su osiguravati hitnost u rješavanju.»

1.2. Primjedba na član 7. Nacrta: «neophodno dodati nove tačke u drugom stavu i to tačke 11. i 12., i to tačka 11.: «Namjerno propuštanje dužne pažnje ili nadzora i nepružanje pomoći zaštite iako za to postoji obaveza po zakonu ili običajima, a što ima za posljedicu osjećaj fizičke, psihičke i ekonomsko-socijalne ugroženosti, i tačka 12.: Svaka izolacija i ograničavanje slobode kretanja i komuniciranja sa trećim osobama.»

Primjedba je na odgovarajući način prihvaćena i ugrađena u stav 2. član 7. Nacrta, koji bi glasio:

«Radnje nasilja u porodici, u smislu stava 1. ovog člana su:

- 1) svaka primjena fizičke sile na fizički ili psihički integritet člana porodice,

- 2) vako postupanje jednog člana porodice koje može prouzrokovati ili izazvati opasnost da će prouzrokovati fizičku ili psihičku bol ili patnju,
- 3) prouzrokovanje straha ili lične ugroženosti ili povrede dostojanstva člana porodice ucjenom ili drugom prinudom,
- 4) fizički napad člana porodice na drugog člana porodice, bez obzira da li je nastupila fizička povreda ili nije,
- 5) verbalni napad, vrijeđanje, psovanje, nazivanje pogrdnim imenima, te drugi načini grubog uznemiravanja člana porodice od drugog člana porodice,
- 6) seksualno uznemiravanje,
- 7) prađenje i svi drugi slični oblici uznemiravanja drugog člana porodice,
- 8) oštećenje ili uništenje zajedničke imovine ili imovine u posjedu,
- 9) upotreba fizičkog nasilja ili prouzrokovanje straha u cilju oduzimanja prava na ekonomsku nezavisnost zabranom rada ili držanjem člana porodice u odnosu zavisnosti ili podređenosti,
- 10) upotreba fizičkog i psihičkog nasilja prema djeci i zanemarivanje u njihovom odgoju,
- 11) Fizičko i psihičko nasilje prema starim i iznemoglim osobama i zanemarivanje u njihovom njegovanju i liječenju,
- 12) nasilna izolacija ili ograničenje slobode kretanja člana porodice,**
- 13) propuštanje dužne pažnje i nepružanje pomoći i zaštite članu porodice i pored obaveze po zakonu.**

Također, radi promjene u stavu 2. člana 7. Nacrta, odnosno usaglašenosti teksta člana 7. i člana 8. Nacrta, izvršene su i određene promjene u članu 8. Nacrta, tako da taj član glasi:

«Član 8.

Prijavljivanje nasilja u porodici

Zdravstveni i socijalni radnici, nastavnici, vaspitači, medicinske, obrazovne i druge ustanove i organi, kao i nevladine organizacije, koji u obavljanju svoje dužnosti saznaju za učinjene **radnje nasilja u porodici iz člana 7. stav 2. ovog zakona**, dužni su odmah po saznanju prijaviti učinjene radnje nasilja u porodici nadležnoj policijskoj upravi.

Prijavu iz stava 1. ovog člana dužni su dostaviti i članovi porodice, kao i svaki građanin koji sazna za učinjene **radnje nasilja u porodici iz člana 7. stav 2. ovog zakona**, a posebno ako je žrtva nasilja dijete.

Osoba koja ne izvrši obavezu prijavljivanja **radnji nasilja u porodici iz člana 7. stav 2. ovog zakona** čini prekršaj.»

1.3. Sugestija radi dopune: «dodati da nakon prijema prijave ili saznanja da je učinjeno nasilje u porodici policija je dužna da odmah bez odgađanja o tome obavijesti centar za socijalni rad...»

Sugestija se uvažava, i u tu svrhu izvršene su izmjene u člana 41. Nacrta, tako da ovaj član glasi:

«Član 41.

Obaveze policijske uprave

«Policijska uprava dužna je odmah obavijestiti organ starateljstva o slučaju nasilja u porodici, kao i dostaviti službene zabilješke koje vodi vezano za slučajeve nasilja u porodici radi evidencije i prevencije. »

1.4. Primjedba vezana za terminologiju: «Organ starateljstva - centar za socijalni rad»

Obrađivač Nacrta smatra da je zbog konzistentnosti i usaglašenosti terminologije u federalnim propisima, te pravila tehnike izrade pravnih propisa primjerenije da se u ovom zakonu koristi termin "organ starateljstva", a ne "centar za socijalni rad".

1.5. Sugestija na član 45. Nacrta, u cilju dopune: «Osoba prema kojoj su izrečene zaštitne mjere je dužna da po njima postupi», nije prihvaćena.

Obrazloženje: U članu 45. Nacrta je predviđena prekršajna odgovornost i kažnjavanje svakog onog ko ne postupi prema izrečenoj zaštitnoj mjeri.

1.6. Primjedba na član 9. Nacrta u cilju dopune: «dodati još jedan stav u kojem stoji da se zaštitne mjere iz stava 1. ovog člana mogu izreći samostalno i bez izricanja novčane kazne, odnosno druge prekršajne sankcije, i predmet su direktnog izvršenja organa vlasti nadležnih za njihovo sprovođenje u skladu sa odredbama ovog zakona»

Obrađivač Nacrta smatra da je ova primjedba konstruktivna, ali je potrebno naglasiti da izricanje zaštitnih mjera ionako ne zavisi od izricanja bilo koje druge sankcije, tj. zaštitne mjere (jedna ili više) će se po ovom zakonu uvijek izricati samostalno.

U Nacrtu je za svaku zaštitnu mjeru posebno utvrđeno da će propis o načinu njenog provođenja donijeti ministar odgovarajućeg resora. Način provođenja zaštitnih mjera, odrediće se, dakle, propisima koje će donijeti ministri odgovarajućih resora, i to u rokovima utvrđenim u članu 46. Nacrta.

1.7. Primjedba na član 35. Nacrta u cilju dopune: «dodati novi stav u kojem stoji da se sredstva koja se osiguravaju iz budžeta općine ili grada prenose prema mjestu prebivališta žrtve, nadležnom centru za socijalni rad, odnosno službi socijalne zaštite koja je dužna da sredstva doznači sigurnoj kući u kojoj je žrtva nasilja privremeno zbrinuta»

Pitanje načina finansiranja sigurnih kuća urediće se propisom iz stava 3. člana 35. Nacrta, kojeg će donijeti federalni ministar rada i socijalne politike, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

1.8. Primjedba u cilju dopune: «Uvođenje krivičnih odredaba za nasilnike», nije prihvaćena.

Obrazloženje: Nacrt ne propisuje sankcije za počinioce/počiniteljice. Počinioci/počiniteljice će za djela koja su počinili odgovarati u krivičnom postupku, izricaće im se krivične sankcije, a među njima su i kazne zatvora i novčane kazne.

1.9. Primjedba u cilju dopune: "Dodati da je procesuiranje i donošenje odluka zbog krivičnog djela i djela prekršaja utvrđenih ovim zakonom hitne prirode i ima prioritet u radu nadležnih organa", nije prihvaćena.

Obrazloženje: U postupku regulisanim ovim zakonom ne donose se odluke niti o krivičnom djelu, niti o prekršaju, te stoga hitnost i davanje prednosti u radu nadležnih organa, kako je istaknuto u ovoj primjedbi, je potrebno utvrditi u propisima kojima se regulišu krivični i prekršajni postupak. Radi se, naime, o jednom čisto procesnom pitanju, koje ne spada u predmet regulisanja ovog zakona.

2. PRIMJEDBE PREDSTAVNICE SUADE HADŽOVIĆ

2.1. Primjedba na član 2. Nacrta: **«preciznije definisati: Da se nasilnikom, nasilnom osobom smatra svaka osoba protiv koje je zbog sumnje za počinjeni akt nasilja iz člana 7. podnesen zahtjev za izricanje zaštitne mjere nadležnom sudu.»**

Primjedba je na odgovarajući način prihvaćena i ugrađena u član 2. stav 1. Nacrta, koji sada glasi:

”Nasilna osoba u smislu ovog zakona je član porodice koji vrši radnje nasilja iz člana 7. ovog zakona.”

2.2. Primjedba na član 7. Nacrta: **«u tački 6. «u skladu sa Zakonom» nije dobar termin nego «u smislu Zakona o ravnopravnosti polova u BiH.»**

Primjedba je na odgovarajući način prihvaćena, te je stoga preformulisana tačka 6. člana 7. Nacrta, koja sada glasi:

“6) seksualno uznemiravanje,”

2.3. Primjedba u vezi sa donošenjem podzakonskih akata iz čl. 11., 12., 13., 14., 15., 32. i 35., od strane odgovarajućih resornih ministarstava: **«predlažem da se tim odredbama definiše rok od 60 dana za donošenje predviđenih propisa od dana stupanja na snagu ovog Zakona.»**

U vezi primjedbe utvrđivanja jedinstvenog roka od 60 dana za donošenje predviđenih podzakonskih akata, obrađivač Nacrta smatra da se ova primjedba ne bi mogla prihvatiti iz razloga što pojedini podzakonski akti zahtijevaju organizovanje šire rasprave o njihovom sadržaju, koju je potrebno sprovesti u svim kantonima, a to su naročito akti koji se odnose na finansiranje i rad sigurnih kuća i osiguranje finansijskih sredstava za pružanje pojedinih vidova pomoći žrtvama nasilja u porodici. Primjedba se može djelomično prihvatiti, i to vezano za podzakonske akte iz člana 46. Nacrta, pa je u tom smislu izvršena i izmjena u članu 46. Nacrta, tako da odredba člana 46. Nacrta u cijelosti glasi:

«Član 46. Važenje podzakonskih propisa

Podzakonski propisi: Pravilnik o načinu provođenja zaštitnih mjera koje su u nadležnosti policije («Službene novine Federacije BiH» broj 9/06), Pravilnik o načinu i mjestu provođenja zaštitne mjere obaveznog psihosocijalnog tretmana počinioca nasilja u porodici («Službene novine Federacije BiH» broj 60/06) i Pravilnik o načinu i mjestu provođenja zaštitne mjere obaveznog liječenja od zavisnosti od alkohola, opojnih droga ili drugih psihotropnih supstanci počinioca nasilja u porodici («Službene novine Federacije BiH» broj: 23/08) doneseni na osnovu Zakona iz člana 47. ovog zakona ostaju na snazi i uskladiće se sa odredbama ovog zakona **u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.”**

2.4. Primjedba na član 36. Nacrta: **«predlažem da se definiše rok od jedne godine u kom će na nivou Federacije biti donesena ova Strategija o prevenciji nasilja u porodici na nivou Federacije»**

Vezano za primjedbu koja se odnosila na član 36. Nacrta, u smislu da se definiše rok

donošenja Strategije za prevenciju nasilja u porodici na nivou Federacije BiH, obrađivač Nacrta smatra da bi bilo korisnije da se taj rok ne utvrđuje zakonom. Ovo iz razloga što je u toku provođenje Strateškog plana Vlade Federacije BiH za prevenciju nasilja u porodici za razdoblje 2009-2010, te će stanje nakon provođenja ovog Plana poslužiti kao osnov za izradu potpune Strategije o prevenciji nasilja u porodici na području Federacije BiH. Orijezioni rok za usvajanje ove Strategije od strane Parlamenta Federacije BiH je početak 2012.godine.

3. PRIMJEDBE PREDSTAVNICE AIDE BRČIĆ

3.1. Primjedba na član 11. Nacrta: «riječi «po potrebi» su suvišne, jer nasilnik nikada neće dobrovoljno napustiti ni stan, ni kuću»

Primjedba se prihvata i riječi «po potrebi» iz drugog retka stava 2. člana 11. Nacrta brišu se.

3.2. Primjedba vezano za član 44. Nacrta: “novčanom kaznom u iznosu od 1.000 do 3.000 KM, kaznit će se za prekršaj osobe iz člana 8. stav 2. ovog Zakona kada je žrtva nasilja dijete”

Primjedba se na odgovarajući način prihvata, pa se u članu 44. Nacrta, dodaju novi st. 3. i 4. čije odredbe glase:

« Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 3.000,00 KM kazniće se za prekršaj službena osoba iz člana 8. stav 1. ovog zakona ako je dijete žrtva radnji nasilja u porodici iz člana 7. stav 2. ovog zakona.

Novčanom kaznom u iznosu od 100,00 KM do 3.000,00 KM kazniće se za prekršaj osobe iz člana 8. stav 2. ovog zakona ako je dijete žrtva radnji nasilja u porodici iz člana 7. stav 2. ovoga zakona. .»

3.3. Primjedba na član 35. Nacrta, u cilju razjašnjenja: «Lično učešće korisnika u stavu 2. tačka 5. - dilema oko toga ko snosi troškove, nasilnik ili žrtva?»

Ova primjedba ukazuje da je potrebno što hitnije obaviti širu raspravu o tome ko su sve subjekti, i sa kojim udjelom sredstava sudjeluju u finansiranju pružanja pojedinih vidova staranja žrtvama nasilja u porodici. Stoga je u članu 35. Nacrta predviđeno više izvora finansiranja pojedinih vidova stručnog staranja o žrtvama nasilja, s tim da se trebaju utvrditi kriteriji i postotak sudjelovanja koji će se osigurati iz svakog od izvora finansiranja (općina, kanton, Federacija, donacije, lično učešće korisnika). Među ovim izvorima predviđeno je i da korisnik, tj. žrtva nasilja, iz svojih sredstava, finansira pojedini vid stručnog staranja koji joj pruže nadležne institucije. Naravno, ovo će biti korišteno samo u onim slučajevima kada žrtva nasilja bude u mogućnosti da isfinansira pružanje usluge.

4. PRIMJEDBE PREDSTAVNICE AMELE MEŠIĆ

4.1. Primjedba na član 6. Nacrta: «u članove porodice uključiti i roditelje sadašnjih i bivših supružnika, kao i očuha i maćehu bivših i sadašnjih supružnika»

Primjedba prihvaćena tako da se definicija **porodice** u smislu ovog zakona proširuje i obuhvata bivše bračne i vanbračne partnere, njihovu djecu i roditelje, uključujući očuha i maćehu. S tim u vezi, prijedlog je da stav 1. člana 6. Nacrta glasi:

«Porodicu, u smislu ovog zakona, čine:

- 1) bračni i vanbračni partneri i njihova djeca (zajednička ili iz ranijih zajednica),
- 2) srodnici: krvni srodnici i srodnici iz odnosa potpunog usvojenja u pravoj liniji bez ograničenja, a u pobočnoj liniji zaključno sa četvrtim stepenom; očuh, maćeha; usvojenik i usvojilac iz odnosa nepotpunog usvojenja; srodnici po tazbini zaključno sa drugim stepenom,
- 3) staralac i šticećenik, hranilac i hranjenik,
- 4) **bivši bračni i vanbračni partneri, njihova djeca (zajednička ili iz ranijih zajednica) i njihovi roditelji, uključujući očuha i maćehu.**»

4.2. Sugestija na član 9. Nacrta, u cilju dopune: **«Dodati novu zaštitnu mjeru - rad u humanitarnim udrugama»** nije prihvaćena.

Obrazloženje: Rad u humanitarnim udruženjima ne predstavlja mjeru hitne prirode, kakve bi prema našem mišljenju trebale da budu zaštitne mjere u smislu ovog zakona, pri čemu valja naglasiti da mjeru gotovo indentičnog sadržaja, zapravo krivičnu sankciju, rad za opće dobro, predviđa važeći Krivični zakon FBiH koji će se primjenjivati u postupku u kojem se bude utvrđivala krivična odgovornost počinitelja/ice nasilja u porodici. Pored toga, bilo bi potrebno definisati i koja su to humanitarna udruženja u kojima bi se mogla sprovoditi ovakva zaštitna mjera, pa je ocjena obrađivača da se još nisu stekli uvjeti za propisivanje ove zaštitne mjere.

4.3. Sugestija na član 9. Nacrta, u cilju dopune: **«Dodati nove zaštitne mjere – osiguranje zaštite žrtava nasilja i osiguranje i zaštita osobe izložene nasilju radi njene fizičke zaštite i radi uzimanja ličnih dokumenata, odjeće, novca i drugih stvari iz kuće, stana ili stambenog prostora, a koja bi uključivala nalog policijskim službenicima da otprate osobu izloženu nasilju i štite je prilikom uzimanja njenih stvari i prate je prilikom izlaska iz kuće, stana ili drugog stambenog prostora, a trajanje ove mjere će biti određeno vremenskim trajanjem sudskog naloga»** nije prihvaćena.

Obrazloženje: Sugestija iznesena na član 9. Nacrta, u smislu da se osobi izloženoj nasilju osigura fizička zaštita i prilikom preuzimanja dokumenata i predmeta iz prostora u kojem stanuje, je vrlo značajna i zahtijeva da se ovo pitanje detaljno reguliše podzakonskim aktom kojeg donosi federalni ministar unutrašnjih poslova, a kojim se šire reguliše način i postupak policijskih službenika radi fizičke zaštite žrtve nasilja. Istu sugestiju iznio je i Kenan Keserović, delegat u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH. Dakle, radi se o materiji koja je predmet aktivnosti organa unutrašnjih poslova, odnosno resora Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova.

5. PRIMJEDBE ZASTUPNIKA RAMIZA ZAHIROVIĆA

5.1. Primjedba na naziv člana 44. Nacrta: **«podnaslov se mijenja i glasi «Prekršajne sankcije»**

Primjedba se prihvata i naziv člana 44. (Prekršaji) mijenja se tako da glasi:

**«Član 44.
(Prekršajne sankcije)»**

5.2. Sugestija u cilju dopune: **«Dodati poseban član u kojem bi stajalo npr. da se zabranjuje nasilno ponašanje u porodici ili sl.»**

Vezano za sugestiju da se ovim zakonom reguliše u posebnom članu da je zabranjeno nasilje u porodici, obrađivač Nacrta napominje da tu odredbu sadrži Porodični zakon FBiH, gdje je u članu 4. propisano da je zabranjeno nasilničko ponašanje bračnog partnera i bilo kojeg drugog člana porodice.

5.3. Sugestija u cilju izmjene: **“Promijeniti naziv trećeg poglavlja „Vrsta i svrha zaštitnih mjera“ u „Vrsta i svrha prekršajno-pravnih sankcija“**, nije prihvaćena.

Obrazloženje: Obrađivač smatra da zaštitne mjere iz Nacrta nisu vrsta prekršajnih sankcija i da ih ni u kom slučaju ne bi trebalo tako tretirati. Također, nadležnost prekršajnog odjeljenja suda za izricanje zaštitnih mjera, ustanovljena je isključivo u cilju hitnog postupanja, a ne da bi se provodio prekršajni postupak u kojem bi se izricale prekršajne sankcije, među kojima bi bile i zaštitne mjere. Dakle, neophodno je razlikovati zaštitne mjere iz ovog zakona kao mjere hitnog karaktera, koje po svom karakteru predstavljaju privremene specijalne mjere, od zaštitnih mjera koje kao jednu vrstu prekršajnih sankcija izriče sud u prekršajnom postupku.

5.4. Sugestija u cilju dopune: **«Orediti da kazne izriče sud pisanim rješenjem protiv kojeg stranke imaju pravo žalbe»**, nije prihvaćena.

Obrazloženje: Nacrtom se ne reguliše izricanje niti prekršajnih niti krivičnih sankcija. Ovim zakonom izriču se samo zaštitne mjere u propisanom postupku. Protiv rješenja kojim se izriču zaštitne mjere može biti izjavljena žalba, koju u propisanim rokovima mogu podnijeti osoba kojoj je izrečena zaštitna mjera i ovlaštena tijela iz člana 17. Nacrta.

5.5. Primjedba i sugestija na član 3. Nacrta, u cilju izmjene: **«Utvrđiti razliku nasilja u porodici kao prekršaja i krivičnog djela, i dodati u stavu 3. da nevladina udruženja pružaju zaštitu žrtvama nasilja u porodici samo uz preporuku suda ili eventualno Centra za socijalni rad»**, nije prihvaćena.

Obrazloženje: Nacrtom se propisuju radnje nasilja, po kojima se izriču zaštitne mjere njihovim počiniocima/počiniteljicama radi zaštite žrtava nasilja. Ovim zakonom se ne propisuju ni prekršaji ni krivična djela nasilja u porodici, jer je to pitanje u domenu krivičnog zakonodavstva. Nasilje u porodici je u članu 222. Krivičnog zakona FBiH propisano kao krivično djelo, a da u pravnom sistemu Bosne i Hercegovine, odnosno Federacije Bosne i Hercegovine nije predviđen prekršajni oblik nasilja u porodici. Naime, ova inkriminacija po svojim obilježjima sadrži veći stepen društvene opasnosti (veću količinu protivpravnosti), te kao takva ne može ni biti propisana kao prekršaj, već isključivo kao krivično djelo.

Što se tiče sugestije da nevladina udruženja pružaju zaštitu žrtvama nasilja u porodici, samo uz preporuku suda ili centra za socijalni rad, obrađivač Nacrta ukazuje da je u članu 33. Nacrta zakona propisano da se žrtva nasilja u porodici privremeno zbrinjava u sigurnoj kući na zahtjev policije ili organa starateljstva.

5.6. Sugestija na član 6. Nacrta, u cilju razjašnjenja: **«Definiciju članova porodice uskladiti sa definicijom iz Porodičnog zakona»**, nije prihvaćena.

Obrazloženje: Definicija porodice koja je predviđena u ovom članu Nacrta je šira od definicije prema Porodičnom zakonu FBiH, pokriva veći broj osoba kao članova porodice, te samim tim veći broj potencijalnih žrtava nasilja i osoba od kojih se štite žrtve, što je njezina osnovna prednost. Naime, dosadašnja iskustva nasilja u porodici u oblasti zaštite od nasilja u porodici, kao i međunarodni standardi, upućuju na zaključak da bi definiciju

porodice bilo potrebno odrediti što šire i sadržajnije.

5.7. Sugestija na član 9. Nacrta, u cilju dopune: «**Propisati i novčane kazne pored zaštitnih mjera**», nije prihvaćena.

Obrazloženje: U članu 45. Nacrta predviđa se novčano kažnjavanje za prekršaj osoba koje ne postupi prema izrečenoj zaštitnoj mjeri. Budući da se ovdje predlaže da zapravo sud uz zaštitne mjere izriče i novčane kazne prema osobi od koje se štiti žrtva nasilja zbog počinjenog nasilja, proizilazi da je ova sugestija izvan konteksta Nacrta, iz razloga što se Nacrt fokusira na zaštitu žrtava nasilja u porodici, a ne na kažnjavanje počinitelja/počiniteljica. Počinioci/počiniteljice nasilja u porodici procesuiraju se u krivičnom postupku u kojem će im sud moći izreći i novčanu kaznu kao krivičnu sankciju.

5.8. Primjedba na član 18. i član 19. Nacrta, u cilju izmjene: «**Neizvodljivost roka od 12 sati za postupanje policije, odnosno suda, i prijedlog da se isti zamijeni rokom od 24 sata**», nije prihvaćena.

Obrazloženje: Rok od 12 sati je neophodan u cilju hitnosti postupanja, kao i radi usklađenosti postupanja nadležnih tijela propisanih ovim zakonom.

5.9. Sugestija na član 25. Nacrta, u cilju izmjene: «**Odrediti jedan umjesto dva roka za žalbu**», nije prihvaćena.

Obrazloženje: Treba zadržati postojeće rješenje u Nacrtu po kojem bi za zaštitne mjere iz člana 9. tač. 4. i 5. (obavezni psihosocijalni tretman i obavezno liječenje od ovisnosti) bio utvrđen duži žalbeni rok iz razloga što se određivanje ovih zaštitnih mjera zasniva na mišljenjima vještaka odgovarajuće struke i shodno tomu složenijoj predmetnoj dokumentaciji, te subjektima žalbe treba biti omogućen duži žalbeni rok za pripremanje, sastavljanje i podnošenje žalbe kod ovih zaštitnih mjera.

5.10. Sugestija na član 44. Nacrta, u cilju dopune: «**Novčano kažnjavati nasilnika koji izvrši radnju iz člana 7., koji ponovi radnju iz člana 7., i koji učini radnju iz člana 7. u prisutnosti djeteta ili malodobne osobe**», nije prihvaćena.

Obrazloženje: Ovdje se radi o pitanjima koja se regulišu u okvirima krivičnog zakonodavstva, gdje su kod mnogobrojnih krivičnih djela, uključujući i oblike nasilja u porodici, predviđeni kvalifikovani oblici djela onda kada je žrtva krivičnog djela dijete ili malodobna osoba. Zakon o zaštiti od nasilja u porodici je isključivo u funkciji zaštite žrtava sa naglaskom na hitno postupanje i pomoć žrtvi.

5.11. Sugestija na član 44. Nacrta, u cilju dopune: «**Propisati i odgovornost nasilne osobe, tj. mogućnost da ga/je se sankcioniše pored zaštitnih mjera**», nije prihvaćena.

Obrazloženje: Obzirom da je ova primjedba bila usmjerena ka tome da se utvrdi i odgovornost osoba od kojih se štite žrtve nasilja u ovom zakonu, u najkraćem, te osobe krivično odgovaraju u krivičnom postupku, te pitanje njihove krivične odgovornosti nije predmet regulisanja Zakona o zaštiti od nasilja u porodici.

5.12. Sugestija u cilju dopune: «**Dodati kaznu zatvora u odredbama čl. 44. i 45.**» nije prihvaćena.

Obrazloženje: Budući da je u ovim odredbama predviđeno kažnjavanje za prekršaje iz člana 8. Nacrta, kao i za prekršaj nepostupanja po izrečenim zaštitnim mjerama, kod

propisivanja kazni treba voditi računa o tome koje se prekršajne sankcije uopšte mogu izricati prema Zakonu o prekršajima FBiH. Važeći Zakon o prekršajima FBiH ne predviđa da se za prekršaje može propisati kazna zatvora, već isključivo novčana kazna. Prijašnji Zakon o prekršajima kojima se povrjeđuju federalni propisi, predviđao je samo mogućnost zamjene novčane kazne kaznom zatvora za slučaj da se novčana kazna ne može prinudno naplatiti.

5.13. Sugestija na član 44. Nacrta u cilju dopune: **«U krivičnim odredbama Zakona uvesti kažnjavanje članova porodice koji počine nasilje iz člana 7. stav 2., uz definisanje kazne zatvora i novčane kazne»**, nije prihvaćena.

Obrazloženje: Nacrt ne propisuje sankcije za počinioce/počiniteljice. Počinioci/počiniteljice će za djela koja su počinili odgovarati u krivičnom postupku, izričaće im se krivične sankcije, a među njima su i kazne zatvora i novčane kazne.

6. PRIMJEDBE ZASTUPNICE AIDE ČIKIĆ

6.1. Sugestija u cilju razjašnjenja: **“Jasnije definisati sankcionisanje nasilnika i bolju zaštitu žrtve”**, nije prihvaćena.

Obrazloženje: Sankcionisanje nasilne osobe uopće ne bi trebalo biti predmetom regulisanja budućeg zakona o zaštiti od nasilja u porodici, jer je to pitanje već riješeno u okvirima krivičnog zakonodavstva. Nasuprot tomu, budući zakon o zaštiti od nasilja u porodici je prvenstveno usmjeren ka efikasnijoj zaštiti žrtve od nasilja u porodici i svaki konkretan prijedlog kao obol postizanju što većeg stepena efikasnosti te zaštite je dobrodošao.

III – IZJAŠNJENJA NA PRIMJEDBE I SUGESTIJE DOMA NARODA PARLAMENTA FEDERACIJE BiH

1. PRIMJEDBE POSLANICE SNJEŽANE MILAVIĆ

1.1. Primjedba na član 7. Nacrta: **«dodati «Upotreba fizičkog i psihičkog nasilja prema starim i iznemoglim osobama i zanemarivanje u njihovom njegovanju i liječenju»**

Primjedba se prihvata i predlaže se nova tačka 11) stava 2. člana 7. Nacrta koja bi glasila:

“11) fizičko i psihičko nasilje prema starim, iznemoglim osobama i zanemarivanje u njihovom njegovanju i liječenju”

1.2. Primjedba na član 37. Nacrta: **«trebalo bi dodati ovdje u ovom članu i «zaštitu sigurnih kuća»**

Primjedba se prihvata i predlaže se dopuna člana 37. stava 2. novom tačkom 8) koja glasi:

«8) sve potrebne mjere radi zaštite i sigurnosti žrtava nasilja u sigurnoj kući.»

2. PRIMJEDBE POSLANIKA KENANA KESEROVIĆA

2.1. Primjedba na čl. 32. i 35. Nacrta: **«predlažem da rok za donošenje propisa o sigurnim kućama od strane federalnog ministra rada i socijalne politike i rok za donošenje kantonalnog propisa kojim će se propisati način ostvarivanja privremenih oblika pomoći, bude tri mjeseca»**

Iako je tačna činjenica da postoje veliki problemi u radu sigurnih kuća, koji se očituju u prvom redu u neuspostavi sustava budžetskog finansiranja njihovog rada u postupku pružanja zaštite žrtve nasilja, obrađivač smatra da je potreban duži rok za donošenje propisa o kriterijima za osnivanje i finansiranje rada sigurnih kuća. O ovim pitanjima potrebno je organizovati širu raspravu koja zahtijeva zajednički rad vladinog i nevladinog sektora u postupku uključivanja finansiranja rada sigurnih kuća, odnosno njihovih usluga koje pružaju žrtvama nasilja u porodici, u budžetski sistem. Pritom se treba voditi računa i o međunarodnim standardima koje trebaju zadovoljiti sigurne kuće, u postupku pružanja zaštite žrtvi nasilja (prilagođen stambeni prostor, stručno osoblje, i dr.).

Takođe je tačno da postoje problemi i u načinu ostvarivanja sredstava za finansiranje privremenih oblika pomoći žrtvi nasilja, što je u prvom redu rezultat nedefinisanja žrtve nasilja kao socijalne kategorije. Stoga se prihvata primjedba da je potrebno jasno definisati rok za donošenje kantonalnog propisa za finansiranje privremenih oblika pomoći žrtvi nasilja u porodici, ali cijenimo da taj rok treba biti šest mjeseci. S tim u vezi, dopunjuje se član 32. stav 2. Nacrta, tako da glasi:

“U svrhu ostvarivanja privremene pomoći iz stava 1. ovoga člana, vlada kantona donijet će propis **u roku od šest mjeseci** od dana stupanja na snagu ovoga zakona kojim će propisati način ostvarivanja privremenih oblika pomoći, uključujući i pravnu pomoć za žrtve nasilja u porodici.”

2.2. Primjedba na član 39. Nacrta: **“pored navedenog u Zakonu smatram da svrha protokola treba da bude: “Osigurati uvjete za efikasan i cjelovit rad nadležnih tijela radi unapređenja zaštite i pomoći žrtvi nasilja u porodici, te pomoći počiniocima u promjeni njihovog ponašanja, odnosno vrijednosnog sistema u cilju nenasilnog rješavanja sukoba i uvažavanja ravnopravnosti spolova. Protokolom se treba pored utvrđivanja međusobnih prava i obaveza jasno utvrditi oblike, načine i sadržaj saradnje između nadležnih tijela, ostale aktivnosti i obaveze koje se odnose na postupanje samih nadležnih tijela.”**

Primjedba se na odgovarajući način prihvata, te se proširuje odredba člana 39. Nacrta. S tim u vezi, član 39. Nacrta trebao bi glasiti:

«Član 39. (Protokol o saradnji)

Nadležne institucije iz člana 8. stav 1. ovoga zakona dužne su za područje jedne ili više općina potpisati protokol o saradnji kojim će se utvrditi međusobna prava i obaveze u postupku prijavljivanja slučajeva nasilja u porodici, pružanja zaštite žrtvama nasilja u porodici, kao i u radu sa nasilnim osobama.»

2.3. Primjedba na član 14. Nacrta, u cilju dopune: **«Dodati tačan vremenski rok od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog Zakona, za donošenje propisa o načinu i mjestu provedbe zaštitne mjere obaveznog psiho-socijalnog tretmana»**

Primjedba je prihvaćena i predloženi rok je ugrađen u član 46. Nacrta.

2.4. Sugestija na član 44. Nacrta, u cilju dopune: **«Odrediti kažnjavanje člana porodice koji ponovi nasilje i kažnjavanje punoljetnog člana koji nasilje počini u prisutnosti djeteta ili maloljetne osobe», nije prihvaćena.**

Obrazloženje: Kažnjavanje i izricanje kazni za nasilje u porodici je izvan domašaja Zakona o zaštiti od nasilja u porodici i reguliše se putem odredaba Krivičnog zakona FBiH i drugih zakona kojima se propisuju krivična djela i kazne za ta djela.

3. PRIMJEDBE POSLANICE MIRE LJUBIJANKIĆ

3.1. Primjedba u cilju dopune: «**Odrediti mjeru udaljavanja u kilometrima, zatim odrediti gdje će boraviti nasilnik za vrijeme udaljavanja, kao i to da udaljavanje nasilnika traje duže**», nije prihvaćena.

Obrazloženje: Primjedba koja se odnosi na potrebu detaljnijeg zakonskog regulisanja udaljenosti nasilne osobe, kad je izrečena zaštitna mjera udaljenja iz stana ili kuće u kojoj nasilna osoba živi, detaljnije će se razraditi podzakonskim aktom kojeg donosi federalni ministar unutarnjih poslova. Vrlo teško je ovim zakonom utvrditi jedinstvenu udaljenost udaljavanja nasilne osobe u pogledu svakog konkretnog slučaja u kojem bi bila izrečena ova zaštitna mjera. Jedan od razloga je i to što je nedovoljno izgrađena sudska praksa općenito kad su u pitanju zaštitne mjere udaljenja koje su postojale i u dosadašnjem Zakonu, pa je prema tome nemoguće utvrditi jedinstven standard dužine udaljenosti kod izricanja ove zaštitne mjere.

U pogledu pitanja trajanja mjere udaljenja, propisani rok u članu 11. stav 3. Nacrta je prihvatljiv, jer svakako postoji mogućnost određivanja novog roka ako se ispune zakonom propisani uvjeti u smislu člana 11. stav 1. Nacrta.

4. PRIMJEDBE POSLANICE LIDIJE BRADARE

4.1. Sugestije u cilju izmjene krivičnog zakonodavstva u smislu «povećanja kazne za počinioca nasilja u porodici» i: «**U sigurnu kuću smjestiti nasilne osobe umjesto žrtava**»

Što se tiče prve sugestije, obrađivač Nacrta podržava izmjenu krivičnog zakonodavstva u pravcu povećanja kazni za počinioce nasilja u porodici. Međutim, kad je u pitanju druga sugestija, potrebno je imati u vidu da se nasilne osobe dislociraju iz kuće ili stana putem odgovarajućih zaštitnih mjera, i njihovo zbrinjavanje i smještaj ne bi trebali biti regulisani ovim zakonom, jer se isti ne bavi zaštitom nasilnih osoba, već žrtava nasilja. Sigurne kuće su u Nacrtu predložene kao neki vid dodatne zaštite žrtve nasilja u porodici, onda kada je to potrebno radi osiguranja fizičke zaštite i ostvarivanja prava i interesa žrtve bez straha i opasnosti po život, uz njezin prethodni pristanak (član 33. stav 1. Nacrta zakona). Dakle, sigurne kuće nisu jedino i temeljno rješenje za zaštitu žrtve od nasilja u porodici, već su utvrđene kao oblik dodatne zaštite u njezinu korist.

4.2. Sugestija u cilju izmjene: «**S obzirom da pojedini prostori nikad neće imati finansijske mogućnosti da naprave sigurne kuće, trebalo bi u saradnji sa lokalnom samoupravom i kantonima iznaći neki konsenzus oko toga kako bi se one mogle finansirati**»

Ova sugestija je istaknuta u pogledu vrlo značajnog pitanja koje se mora vrlo studiozno riješiti i razmotriti u postupku donošenja propisa iz člana 35. stav 3. Nacrta.

5. PRIMJEDBE POSLANICE DŽENANE ZLATAR

5.1. Sugestija u cilju dopune: «**Da se uvede nova zaštitna mjera obaveznog društveno korisnog rada**»

Vezano za sugestiju da se uvede nova zaštitna mjera obaveznog društveno korisnog rada, treba imati u vidu da je ova ideja bila prisutna u toku izrade Nacrta, kao i u raspravama koje su vođene u svim kantonima, o pozitivnim iskustvima i problemima u primjeni važećeg Zakona o zaštiti od nasilja u porodici. Međutim, preovladalo je mišljenje da ova zaštitna mjera po svojoj prirodi ne bi mogla osigurati hitnost u postupanju u ovom trenutku. Također, iskustva iz zemalja u okruženju, ukazuju na ozbiljne probleme i teškoće u primjeni ove mjere, pa bi se moglo reći da ova mjera, ni u državama u kojima je propisana, nije opravdala svoje postojanje kao zaštitna mjera u korist žrtve nasilja u porodici.

5.2. Sugestija u smislu izrade baze podataka u okviru obrazovnih institucija

Što se tiče preporuke da se u okviru škola može prepoznati nasilje nad djecom, ocjena je obrađivača da je ista vrlo korisna. S tim u vezi, u okviru Strateškog plana za prevenciju i suzbijanje nasilja u porodici za Federaciju BiH za razdoblje 2009 - 2010, planirane su aktivnosti u pravcu uspostave baze podataka o žrtvama nasilja u porodici, uključujući i nasilje nad djecom.

6. PRIMJEDBE POSLANIKA ZORANA BUDIMIĆA

6.1. Primjedba u cilju razjašnjenja: «**Da li je nasilje u porodici ako vas neko provocira ili vrijeđa**», je sadržana u članu 7. Nacrta.

Obrazloženje: U članu 7. Nacrta, jasno se određuje šta se sve smatra nasiljem u porodici, te se i taksativno propisuju pojedini oblici radnji nasilja u porodici, među kojima su i svako postupanje jednog člana porodice koje može prouzrokovati ili izazvati opasnost da će prouzrokovati fizičku ili psihičku bol ili patnju, verbalni napad, vrijeđanje, psovanje, nazivanje pogrđnim imenima, te drugi načini grubog uznemiravanja člana porodice od drugog člana porodice, i dr.